

15 -ാം കേരള നിയമസഭ

6 -ാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്രചിഹ്നമിട്ട ചോദ്യം നം. 92

30-08-2022 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്

കേരളത്തെ ഇന്ത്യയുടെ ടൂറിസം ഹബ്ബാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി

ചോദ്യം	ഉത്തരം
<p align="center">ശ്രീ തോമസ് കെ തോമസ്, ശ്രീ കെ ബി ഗണേഷ് കുമാർ, ശ്രീ. കെ.പി.മോഹനൻ, ശ്രീ. രാമചന്ദ്രൻ കടന്നപ്പള്ളി</p>	<p align="center">ശ്രീ. പി.എ.മുഹമ്മദ് റിയാസ് (പൊതുമാതത്ത്-വിനോദസഞ്ചാര, യുവജനകാര്യ വകുപ്പ് മന്ത്രി)</p>
<p>(എ) ടൂറിസത്തിന്റെ വലിയ സാധ്യത കണക്കിലെടുത്ത് കേരളത്തെ ഇന്ത്യയുടെ ടൂറിസം ഹബ്ബാക്കി മാറ്റുന്നതിന് സീകരിച്ചുവരുന്ന നടപടികൾ വ്യക്തമാക്കുമോ;</p>	<p>(എ) കോവിഡാന്തര കാലത്ത് ലോകടൂറിസം ഭൂപടത്തിൽ കേരളത്തെ അടയാളപ്പെടുത്തിയ സമയമാണ് ഇത്. ലോകത്ത് നിർബന്ധമായും കണ്ടിരിക്കേണ്ട 50 സ്ഥലങ്ങളുടെ പട്ടിക ടൈം മാഗസിൻ തയ്യാറാക്കിയതിൽ കേരളത്തേയും ഉൾപ്പെടുത്തിയത് ടൂറിസം മേഖലയ്ക്ക് ഉണർവ്വേകിയിട്ടുണ്ട്. ഈ സർക്കാർ കോവിഡ് കാലത്ത് ആരംഭിച്ച കാരവാൻ ടൂറിസവും കാരവാൻ പാർക്കുകളെയും കുറിച്ച് ടൈം മാഗസിനിൽ എടുത്ത് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ ഇന്ത്യയുടെ ടൂറിസം ഹബ്ബായി കേരളത്തെ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ആസൂത്രിതമായ പ്രവർത്തനങ്ങളാണ് സംഘടിപ്പിക്കുന്നത് കേരളത്തെ ആകെ ഒരു ടൂറിസം കേന്ദ്രം എന്ന നിലയിൽ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനാണ് ശ്രമിക്കുന്നത്. പുതിയ ഡെസ്റ്റിനേഷനുകൾ കണ്ടെത്തി വികസിപ്പിക്കുക, നിലവിലുള്ള ഡെസ്റ്റിനേഷനുകളുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യം വികസിപ്പിക്കുക പുതിയ ടൂറിസം ഉത്പന്നങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കുക, അന്താരാഷ്ട്ര തലത്തിലും ആഭ്യന്തര തലത്തിലും വിവിധ മാർക്കറ്റിംഗ് തന്ത്രങ്ങൾ നടപ്പാക്കുക, ടൂറിസം വികസനത്തിലൂടെ ആ പ്രദേശത്തെ സാധാരണക്കാരുടെ ജീവിതസാഹചര്യങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുക എന്നിവയിൽ ഊന്നിയുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളാണ് ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുള്ളത്.</p> <p>നിലവിലുള്ള ഡെസ്റ്റിനേഷനുകളുടെ വികസനം സാധ്യമാക്കാൻ പ്രത്യേക പദ്ധതികൾ തന്നെ തയ്യാറാക്കുന്നു. കോവളം മേഖലയുടെ സമഗ്ര വികസനം സാധ്യമാക്കാൻ കിഫ്ബി പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. കോവളത്തെ</p>

ടൂറിസം ഭൂപടത്തിൽ റീലോഞ്ച് ചെയ്യാനുള്ള പദ്ധതിയാണ് തയ്യാറാക്കുന്നത്. മറ്റു ടൂറിസം കേന്ദ്രങ്ങളിലും ഇത്തരം പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ചു നടപ്പിലാക്കുന്നുണ്ട്. എൺപതുകൾക്കുശേഷം പുതിയ ടൂറിസം ഉൽപ്പന്നത്തെ നാം പരിചയപ്പെടുത്തി കഴിഞ്ഞു. കാരവാൻ ടൂറിസത്തിന്റെ വരവ് കേരള ടൂറിസത്തിലേയ്ക്ക് സഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കുന്ന ഒന്നായി വിലയിരുത്തിക്കഴിഞ്ഞു. പ്രാദേശിക ടൂറിസം കേന്ദ്രങ്ങളെ കണ്ടെത്തി വികസിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ഡെസ്റ്റിനേഷൻ ചലഞ്ച് പദ്ധതിയും നടപ്പാക്കുന്നു. ലിറ്റററി സർക്യൂട്ട്, ജൈവവൈവിധ്യ സർക്യൂട്ട് തുടങ്ങിയ നൂതന ടൂറിസം പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുന്നതിന് പദ്ധതികൾ തയ്യാറാവുകയാണ്.

കേരളത്തിന്റെ സാംസ്കാരിക തനിമ അടയാളപ്പെടുത്തുന്ന ഓണോഘോഷവും ചാമ്പ്യൻസ് ബോട്ടിലിംഗും, നെഹ്റുടോഫി വള്ളം കളിയും ഇടവേളകൾക്കുശേഷം വീണ്ടും എത്തുകയാണ്. ഹെലികോപ്റ്റർ ടൂറിസം, ഫുഡ് ടൂറിസം, ക്രൂയിംഗ് ടൂറിസം, സ്പെസസ് റൂട്ട് തുടങ്ങിയ പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പാക്കുന്നതോടെ കൂടുതൽ സഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കാനാകും. ഹെറിറ്റേജ് ടൂറിസം പദ്ധതികൾ, ബീച്ച് ടൂറിസം പദ്ധതികൾ എന്നിവയും നടപ്പാക്കി വരുന്നുണ്ട്.

ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസത്തിന്റെ ഭാഗമായി അനുഭവവേദ്യ ടൂറിസം പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുകയാണ്. വില്ലേജ് ടൂറിസം, റൂറൽ ടൂറിസം, കൾച്ചറൽ ടൂറിസം, ഫെസ്റ്റിവൽ ടൂറിസം, അഗ്രി ടൂറിസം നെറ്റ് വർക്കുകൾ, വിവിധ സ്കീറ്റുകൾ തുടങ്ങിയവ കേരളത്തെ ടൂറിസം ഹബ്ബായി വളർത്തുവാൻ സഹായിക്കുന്നതാണ്.

ടൂറിസത്തെ കൂടുതൽ ജനകീയവൽക്കരിക്കുവാൻ ആർ.ടി. ഉൾപ്പെടെയുള്ളവ ഫലപ്രദമായി മാറുന്നുണ്ട്.

വിനോദ സഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കുന്നതിന് വേണ്ടി രാജ്യത്തിന് അകത്തും പുറത്തും മാർക്കറ്റിംഗ് ക്യാമ്പയിനുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി കേരള ട്രാവൽ മാർട്ട് സംഘടിപ്പിച്ചു. 59 വിദേശരാജ്യങ്ങളിൽ നിന്നും 25 സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്നും പ്രതിനിധികൾ കേരള ട്രാവൽ മാർട്ടിൽ പങ്കെടുത്തു. 234 - വിദേശ ബയറർമാരും 897 ആഭ്യന്തര ബയറർമാരും കെ.ടി.എമ്മിന്റെ ഭാഗമായി. വിവിധ ടൂറിസം കേന്ദ്രങ്ങളെ പരിചയപ്പെടുത്തുവാനുള്ള ഫാം ക്യാമ്പയിനും സംഘടിപ്പിച്ചു വരുന്നു.

		<p>ഇന്റർനാഷണൽ സോഷ്യൽ മീഡിയ ക്യാമ്പയിനുകൾ, ഹണിമൂൺ ഹോളിഡേയ്ക്ക് ക്യാമ്പയിൻ. ചേഞ്ച് ഓഫ് എയർ ക്യാമ്പയിൻ തുടങ്ങിയവ സംഘടിപ്പിച്ച് കൂടുതൽ സഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ നടത്തുകയാണ്.</p> <p>ഇത്തരം പ്രചരണങ്ങളുടെ ഭാഗമായി ആഭ്യന്തര വിനോദസഞ്ചാരികളുടെ എണ്ണത്തിൽ റെക്കോർഡ് വർധനവ് ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അത് നിലനിർത്തി കേരളത്തെ ടൂറിസം ഹബ്ബായി ഉയർത്താനാണ് പരിശ്രമിക്കുന്നത്.</p>
(ബി)	<p>കായൽ ടൂറിസം, ഫാം ടൂറിസം, പിൽഗ്രിം ടൂറിസം, ബീച്ച് ടൂറിസം തുടങ്ങി എല്ലാ ടൂറിസം മേഖലകളെയും അതിന്റെ പ്രാധാന്യം ഉൾക്കൊണ്ട് ആകർഷകമാക്കുന്നതിന് പ്രത്യേക മാസ്റ്റർ പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കി നടപ്പിലാക്കാൻ നടപടി സ്വീകരിക്കുമോ;</p>	<p>(ബി) കേരളത്തിന്റെ വിനോദസഞ്ചാര സവിശേഷതകളായ കായൽ ടൂറിസം, ബീച്ച് ടൂറിസം, ഫാം ടൂറിസം, തീർത്ഥാടക ടൂറിസം എന്നീ മേഖലകളിൽ ടൂറിസം വകുപ്പ് വിവിധ പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്തു നടപ്പാക്കി വരുന്നുണ്ട്.</p> <p>കായൽ ടൂറിസം: കായൽ ടൂറിസവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് കേരളത്തിലെ വിനോദസഞ്ചാര പ്രാധാന്യമുള്ള കേന്ദ്രങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുന്ന തിരുവനന്തപുരം ജില്ലയിലെ ആക്കുളം-വേളി കായൽത്തീര ടൂറിസം വില്ലേജുകൾ, പെരുമാതുറ അഞ്ചുതെങ്ങി കായൽ പൈതൃക സർകൂട്ട്, കാപ്പിൽ കായൽ തീരത്തെ ബോട്ട് ക്ലബ്ബ്, കൊല്ലം ജില്ലയിലെ അഷ്ടമുടി-മൺറോ, പരവൂർ-പൊഴിക്കര, വേമ്പനാട്ട് കായൽ പരിധിയിലുള്ള കോട്ടയം-കമരകവും, ആലപ്പുഴ-കുട്ടനാടും, പൈതൃക പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന പെരിയാറിലെ കോട്ടപ്പുറം കായൽ, തൃശൂർ - പുത്തൂർ കായൽ, മലപ്പുറം-ബിയ്യം കായൽ, കണ്ണൂർ-കവായി കായൽ കാസർഗോഡ് വലിയപറമ്പ കായൽ എന്നിവിടങ്ങളിൽ ടൂറിസം വകുപ്പ് പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ചു നടപ്പാക്കി വരുന്നു.</p> <p>ബീച്ച് ടൂറിസം: ബീച്ച് ടൂറിസവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് കേരളത്തിന്റെ തീരദേശത്ത് വിനോദസഞ്ചാര പ്രാധാന്യമുള്ള കേന്ദ്രങ്ങളായ കോവളം ബീച്ച്, പൂവാർ ബീച്ച്, വർക്കല പാപനാശം ബീച്ച്, കാപ്പിൽ ബീച്ച്, കൊല്ലം ബീച്ച്, തിരുമല്ലാവാരം, ആലപ്പുഴ മാരാരി, ചെത്തി ബീച്ച്, എറണാകുളം, ചെറായി ബീച്ച്, തൃശൂർ ചാവക്കാട് ബീച്ച്, മുന്നക്കൽ ബീച്ച്, കോഴിക്കോട് ബീച്ച്, ബേപ്പൂർ ബീച്ച്, ചാലിയം ബീച്ച്, കാപ്പാട് ബീച്ച്, കണ്ണൂർ പയ്യാമ്പലം ബീച്ച്, ധർമടം-മുഴപ്പിലങ്ങാട് ബീച്ച്, അഴീക്കോട് മീൻകുന്ന് ചാലിൽ ബീച്ച്, കാസർഗോഡ് ബേക്കൽ ബീച്ച് എന്നിവിടങ്ങളിൽ വിനോദസഞ്ചാരവകുപ്പ് പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ചു നടപ്പാക്കി വരുന്നു.</p>

ഫാം ടൂറിസം: കേരളത്തിലെ കാർഷിക മേഖലയുടെ പ്രാധാന്യം കണക്കിലെടുത്ത് വിനോദസഞ്ചാരവുമായി കോർത്തിണക്കിയാണ് ഫാം ടൂറിസം വിഭാവനം ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. കേരളത്തിലെ നിരവധിയായ സർക്കാർ-സ്വകാര്യ മേഖലയിലുള്ള പ്ലാന്റേഷനുകളും, ഹോംസ്റ്റേയൂണിറ്റുകളും കോർത്തിണക്കിയാണ് ഫാം ടൂറിസം നടപ്പാക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത് ഫാം ടൂറിസത്തിന്റെ ഭാഗമായി വിനോദസഞ്ചാരികൾക്ക് വിവിധ ഫാമുകൾ-പ്ലാന്റേഷനുകൾ സന്ദർശിക്കുവാനും ഹോംസ്റ്റേകളിൽ താമസിച്ച് കൃഷിയെക്കുറിച്ച് പഠിക്കുവാനും സാധിക്കും. പുതിയ തലമുറക്ക് കൃഷി രീതികളെ കുറിച്ച് കൂടുതൽ അവബോധം ഉണ്ടാക്കുന്നതിനും തദ്ദേശവാസികളുടെ സാമ്പത്തികവും സാംസ്കാരികവുമായ ഉന്നമനത്തിനും ഫാം ടൂറിസം സഹായകമാണ്.

ഫാം ടൂറിസം പ്രവർത്തനങ്ങളെ കൂടുതൽ ജനകീയമാക്കുന്നതിനും, പ്രസ്തുത പ്രവർത്തനങ്ങളിലേക്ക് കൂടുതൽ ആളുകളെ പങ്കാളികളാക്കുന്നതിനുമായി ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം മിഷന്റെ കീഴിൽ 'കേരള അഗ്രി ടൂറിസം നെറ്റ് വർക്ക്' എന്ന പദ്ധതി 2021 സെപ്റ്റംബർ മാസം ലോഞ്ച് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

പിൽഗ്രിം ടൂറിസം: വകുപ്പ് നടപ്പാക്കിവരുന്ന പദ്ധതികളിൽ ഒന്നാണ് പിൽഗ്രിം ടൂറിസം പദ്ധതി. ഏകദേശം 170 കോടിയിൽ പരം രൂപയ്ക്കുള്ള 39 വിവിധ പദ്ധതികൾക്ക് ഭരണാനുമതി നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ഇവയിൽ പകുതിയും പൂർത്തീകരിച്ചു കഴിഞ്ഞു. ബാക്കിയുള്ളവയുടെ പ്രവൃത്തികൾ പുരോഗമിക്കുന്നു. ഇവയ്ക്കു പുറമെ കേന്ദ്രസർക്കാർ ശ്രീ പറ്റുനാഭ സ്വാമിക്ഷേത്രത്തിലെ തീർത്ഥാടക സൗകര്യം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് സ്വദേശ് ദർശൻ സ്കീം മുഖേന 72.60 കോടി രൂപയുടെ പദ്ധതിയും, ഗുരുവായൂർ ക്ഷേത്രത്തിൽ പ്രസാദ് സ്കീം മുഖേന 46.14 കോടി രൂപയുടെ പദ്ധതിയും അനുവദിക്കുകയും ആയവ സംസ്ഥാന സർക്കാർ മുഖേന പൂർത്തിയാക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

സ്വദേശ് ദർശൻ സ്കീം മുഖേന നടപ്പിലാക്കുന്ന 106.41 കോടി രൂപയുടെ ശബരിമല- എരുമേലി- പമ്പ- സന്നിധാനം സ്പിരിച്ചൽ സർക്യൂട്ട് പദ്ധതി പുരോഗമിച്ചു വരുന്നു. സ്വദേശ് ദർശൻ സ്കീം മുഖേന 'ഡെവലപ്മെന്റ് ഓഫ് സ്പിരിച്ചൽ സർക്യൂട്ട് - ശിവഗരി ശ്രീ നാരായണ ഗുരു ആശ്രമം - അരുവീപ്പുറം - കുന്ദംപാറ ശ്രീ സുബ്രമണ്യം -

		<p>ചെമ്പഴന്തി ശ്രീ നാരായണ ഗുരുക്കലം ഇൻ കേരളത്ത് എന്ന പദ്ധതിയും നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. ഇതിനുപുറമെ മലയാറ്റൂർ സെന്റ് തോമസ് ഷെഡ്യൂൾ, ചേരമാൻ ജമാ മസ്ജിദ് എന്നീ പദ്ധതികളുടെ ഡി.പി.ആർ പ്രസാദ് സ്കീമിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിനായി കേന്ദ്ര സർക്കാരിന് സമർപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.</p>
(സി)	<p>ടൂറിസം കേന്ദ്രങ്ങളിൽ സ്റ്റാർ കാറ്റഗറിയിലുള്ള ടോയ്ലറ്റ് സൗകര്യങ്ങളും കഫെറ്റീരിയ ഉൾപ്പെടെ മറ്റ് അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളും അടിയന്തരമായി ലഭ്യമാക്കാൻ പ്രത്യേക പദ്ധതി നടപ്പാക്കുമോ; എങ്കിൽ വിശദാംശം ലഭ്യമാക്കുമോ?</p>	<p>(സി) വിനോദസഞ്ചാര കേന്ദ്രങ്ങളെ ലോക നിലവാരത്തിൽ എത്തിക്കുന്നതിനായി ടൂറിസം കേന്ദ്രങ്ങളിൽ “കൺസ്ട്രക്ഷൻ ഓഫ് വേൾഡ് ക്ലാസ് ടോയ്ലറ്റ് ബ്ലോക്ക്” എന്ന പേരിൽ ടോയ്ലറ്റ് സൗകര്യം ഒരുക്കുന്ന പദ്ധതി ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ദിവസേന ആയിരത്തിലധികം ടൂറിസ്റ്റുകൾ എത്തിച്ചേരുന്ന കേന്ദ്രങ്ങളിൽ ലോക നിലവാരമുള്ള ടോയ്ലറ്റുകൾ നിർമ്മിക്കാനാണ് ഈ പദ്ധതി വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്.</p> <p>ഈ പദ്ധതി വഴി വർക്കല ബീച്ച്, ശംഖുമുഖം ബീച്ച്, കൊല്ലം ബീച്ച്, ആലപ്പുഴ ബീച്ച്, മൂന്നാർ ബൊട്ടാണിക്കൽ ഗാർഡൻ, ഫോർട്ട് കൊച്ചി, മലമ്പുഴ ഡാം, കോഴിക്കോട് ഭട്ട് റോഡ് പാർക്ക്, പൂക്കോട്, കാരാപ്പുഴ, പയ്യാമ്പലം ബീച്ച്, ബേക്കൽ എന്നീ 12 കേന്ദ്രങ്ങളിൽ ടോയ്ലറ്റുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി 17.76 കോടി രൂപയുടെ ഭരണാനുമതി നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ഇതിൽ ബേക്കൽ, പൂക്കോട്, കാരാപ്പുഴ, കോഴിക്കോട് ഭട്ട് റോഡ്, വർക്കല എന്നിവിടങ്ങളിൽ പ്രവൃത്തികൾ പൂർത്തീകരിച്ചു വരുന്നു.</p> <p>ഇതോടൊപ്പം സ്ഥല ലഭ്യത അനുസരിച്ച് അവസ്യ സ്ഥലങ്ങളിൽ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളായ കഫെറ്റീരിയ, ടോയ്ലറ്റ് സൗകര്യം എന്നിവ ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു.</p>

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ